

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/18984-11
Saksbehandler Tine Camilla Rosenvinge

Utvalg	Møtedato
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	20.10.2026
Kommunestyret 2023 - 2027	29.10.2026
Ungdomsrådet 2026-2027	19.10.2026
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	20.10.2026
Barn og unges kommunestyre 2023 - 2027	05.11.2026

Folkehelseprosjektet - Helsefremmende skoler og barnehager. Orientering om status og avslutning av prosjektet.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Satsingen videreføres i ordinær drift fra 2027 og prioriteres innenfor sektorens eksisterende rammer.
2. Styringsgruppen viderefører et aktivt og tydelig eierskap til satsingen.

Vedlegg

Kommuneplanen

Folkehelseprogrammet *Helsefremmende skoler og barnehager* bygger opp under målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel. Prosjektet støtter særlig målene om livsmestring i alle livsfaser gjennom tidlig innsats og forebyggende arbeid, styrket folkehelse, trygge og inkluderende oppvekstmiljøer samt økt tverrfaglig samarbeid. Gjennom en systematisk satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid bidrar programmet til å fremme barn og unges trivsel, læring og psykiske helse.

Sammendrag

Folkehelseprogrammet *Helsefremmende skoler og barnehager* har som mål å styrke barn og unges helse, trivsel, inkludering og læring gjennom økt bruk av lek og aktivitet. Satsingen støtter opp under kommuneplanens mål om livsmestring, folkehelse og tidlig innsats, og er i tråd med nasjonale anbefalinger om økt lek og fysisk aktivitet i barnehage og skole.

Evalueringene fra 2025 og 2026 viser positive utviklingstrekk i barnehager og skoler, blant annet knyttet til trivsel, motivasjon, relasjoner og læringsmiljø. Samtidig viser evalueringene at satsingen fortsatt er under implementering, og at omfang og kvalitet varierer mellom virksomheter og ansatte. Erfaringene tilsier at effekten er størst der arbeidet er systematisk forankret i ledelse,

arbeidsgrupper og felles praksis.

Prosjektgruppen vurderer at det er behov for videre koordinering, ledelsesforankring og systematisk oppfølging for å sikre en varig og felles praksis. Det anbefales derfor at satsingen videreføres i ordinær drift fra 2027.

Fakta

Folkehelseprogrammet *Helsefremmende skoler og barnehager* svarer på sentrale samfunnsutfordringer som økt stillesitting, sosialt utenforskap, skolefravær og behovet for tidlig innsats. Forskning viser at lek og aktivitet styrker læring, motivasjon, sosial kompetanse samt fysisk og psykisk helse, og er derfor valgt som et bærende prinsipp i Grimstad kommunes satsing.

Satsingen er i tråd med både Barneombudets understrekning av lekens betydning for barns trivsel, læring og inkludering, og barns egne ønsker om mer lek og aktivitet i skolehverdagen.

Barnebarometeret 2025 viser at 67 % av barn ønsker mer lek og aktivitet for å bidra til et bedre og mer inkluderende læringsmiljø. Satsingen samsvarer også med anbefalingene i *NOU 2026:*

Fellesskolen – Bærebjelken i framtidens samfunn, hvor det understrekes at læring krever både deltakelse, innsats og restitusjon, og at skoledagen (særlig for de yngste) må veksle mellom faglig læring, lek og fysisk aktivitet. Utvalget foreslår også å legge til rette for mer lek og fysisk aktivitet, særlig de første skoleårene.

Satsingen styrker barnehager og skoler som helsefremmende arenaer og er et viktig virkemiddel i kommunens arbeid med tidlig innsats, forebygging, folkehelse og gode oppvekstsvilkår i tråd med kommuneplanens mål.

Foreløpige funn og status

- Erfaringer fra praksis

Ansatte som har satt lek og aktivitet i system rapporterer om økt arbeidsglede, bedre klasse- og gruppemiljøer og høyere motivasjon blant barna. Barna selv forteller at de gleder seg mer til å komme på skolen, at overgangen til læring blir lettere når dagen starter med lek eller aktivitet, og at det er enklere å få venner og delta i fellesskapet. SFO-ansatte melder om færre konflikter og bedre konfliktløsningskompetanse blant barna.

- Prosessevaluering

Prosessevalueringen, gjennomført våren 2026, viser at tiltaket oppleves som meningsfullt og bidrar til bedre trivsel, økt inkludering og færre konflikter. Evalueringen peker samtidig på at god effekt krever struktur, felles forståelse og videre utvikling.

- Effektevaluering

Effektevalueringer er gjennomført våren 2025 og våren 2026, med sluttevaluering planlagt ved prosjektets avslutning i 2026.

Ansatte i barnehagene rapporterer at tiltakene har god effekt, og at arbeidet er på rett vei. Det som fremstår som avgjørende for videre utvikling, er å videreføre en tydelig og aktiv voksenrolle, styrke samarbeid og felles praksis.

Barneskolene viser en positiv utvikling fra 2025 til 2026 mot en mer systematisk bruk av lek og aktivitet. Evalueringene tyder på at praksisen i større grad er en del av skolehverdagen, og ansatte

rapporterer om positive erfaringer knyttet til elevenes trivsel, relasjoner og motivasjon. Samtidig viser elevundersøkelsene at lek og aktivitet fortsatt ikke er jevnt gjennomført.

Ungdomsskolene viser enkelte positive utviklingstrekk fra 2025 til 2026. Flere elever rapporterer at de har hatt lek eller aktivitet på timeplanen, og noe flere oppgir at aktivitetsøktene varer 30-60 minutter eller mer. Korte økter er imidlertid fortsatt mest utbredt. Ansatte rapporterer at lek og aktivitet kan bidra til økt engasjement og motivasjon hos elevene. Evalueringene tyder også på en viss utvikling mot mer planlagte og sammenhengende aktivitetsøkter. Samtidig viser både elev- og ansattevalueringene betydelige variasjoner mellom skoler, elevgrupper og ansatte. Samlet sett gir resultatene et bilde av en praksis der lek og aktivitet er til stede, og ofte oppleves som positivt og engasjerende, men i begrenset og variabel grad.

Samlet vurdering

Evalueringene fra 2025 og 2026 viser en positiv utvikling på tvers av barnehager, barneskoler og ungdomsskoler. Lek og aktivitet ser ut til å bidra til økt trivsel, motivasjon, inkludering og bedre læringsmiljøer. Samtidig viser resultatene at satsingen fortsatt i stor grad er avhengig av enkeltpersoners engasjement og at arbeidet ennå ikke er fullt ut iverksatt som en varig og felles praksis.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Tilskuddet fra Agder fylkeskommune for perioden 2024-2026 har gitt kommunen om lag 350 000 kroner årlig til prosjektledelse, vikarutgifter, kompetanseheving og annet prosjektarbeid, i tillegg til 90 000 kroner til utstyr. En videreføring i ordinær drift innebærer at ressurser til koordinatorfunksjon, vikarutgifter og gjennomføring av felles utviklingsarbeid må prioriteres innenfor eksisterende rammer.

Vurderinger:

Prosjektgruppen vurderer at følgende forutsetninger må være på plass for å sikre videreføring og videreutvikling av satsingen:

1. Styringsgruppen må videreføre et aktivt og tydelig eierskap til satsingen.
2. Det bør etableres en koordinatorfunksjon tilsvarende 20 % stilling i tett samarbeid med styringsgruppen.
3. Alle virksomheter bør opprettholde lokale arbeidsgrupper bestående av ledelse, pedagoger og fagarbeidere.
4. Det bør gjennomføres fire årlige nettverks- og arbeidsgruppetreff i regi av PPT i samarbeid med koordinator.
5. PPT bør videreføre tilbud om systemrettet-veiledning knyttet til lek og aktivitet. Barnehagene og skolene forventes å benytte seg av denne støtten ved behov. Spesialpedagogiskteam i barnehagene kan også bidra i dette arbeidet.
6. Alle virksomheter må følge den vedtatte implementeringsplanen for å sikre kvalitet, kontinuitet og en mest mulig felles praksis.

Erfaringene fra prosjektperioden viser at videre forankring i ledelse, systematisk oppfølging og koordinering vil være avgjørende for å sikre at satsingen utvikles fra enkeltstående tiltak til en varig og felles praksis i alle kommunens barnehager og skoler.

Kommunedirektøren mener at en videreføring forutsetter at dette prioriteres innenfor sektorens eksisterende rammer eller at det gjennomføres ihht alternativ løsning som beskrevet under.

Alternative løsninger

Satsingen *Helsefremmende skoler og barnehager* avsluttes ved prosjektperiodens utløp i 2026. Arbeidet med lek og aktivitet videreføres da innenfor ordinær drift, uten sentral koordinering eller felles implementeringsplan. Videre utvikling vil være opp til den enkelte virksomhet og ansatte. Løsningen krever ingen videre prosjektpressur, men vil redusere muligheten for felles utvikling, erfaringsdeling og systematisk oppfølging. Evalueringene viser at satsingen fortsatt er delvis personavhengig, noe som kan føre til økte forskjeller mellom virksomhetene.

Konklusjon

Grimstad kommune har gjennom deltakelsen i Folkehelseprogrammet *Helsefremmende skoler og barnehager* tatt et strategisk valg om å styrke barn og unges helse, trivsel og læring gjennom økt bruk av lek og aktivitet.

Evalueringene fra 2025 og 2026 viser en positiv utvikling knyttet til trivsel, inkludering, motivasjon og bruk av lek og aktivitet. Flere virksomheter rapporterer om forbedret praksis og økt engasjement blant både barn og ansatte. Satsingen møter sentrale samfunnsutfordringer som stillesitting, utenforskap og skolefravær, og følger opp kommuneplanens prioriteringer knyttet til tidlig innsats, livsmestring og folkehelse. Erfaringene viser at de største gevinstene oppnås når arbeidet gjennomføres systematisk og forankres i hele virksomheten gjennom ledelse, arbeidsgrupper og felles praksis. Samtidig viser evalueringene at satsingen fortsatt er i en implementeringsfase. Arbeidet er ikke fullt ut etablert som en varig og felles praksis, og resultatene er fortsatt i noen grad avhengige av lokale prioriteringer og enkeltansattes engasjement. Det er derfor behov for videre arbeid med implementering, kompetanseutvikling og organisatorisk forankring.

På bakgrunn av dette vurderes det som faglig riktig å videreføre satsingen i ordinær drift fra 2027. En videreføring vil bidra til økt kvalitet, større grad av felles praksis og et mer likeverdig tilbud til barn og unge på tvers av kommunens barnehager og skoler. Dette vil styrke arbeidet med å skape trygge, inkluderende og helsefremmende oppvekstmiljøer i Grimstad kommune. Kommunedirektøren forutsetter at en videreføring prioriteres innenfor sektorens eksisterende rammer.